

FILMSKE ZVRSTI

Glede na odnos filma do resničnosti filme razvrstimo v štiri glavne filmske zvrsti:

Dokumentarni film prikazuje resnične osebe in dogajanja v resničnem svetu.

Igrani film s pomočjo igralcev upodablja izmišljene osebe in dogajanja.

Animirani film s pomočjo izmišljenih elementov, sestavin uprizarja izmišljeno dogajanje.

Eksperimentalni film raziskuje izrazne možnosti samega filma.

Vir:

Stojan Pelko: *Filmski pojmovnik za mlade*. Založba: Aristej, 2005.

FILMSKI ŽANRI

Razlikujejo se po vsebini in načinu prikazovanja zgodbe.

Komedija

Njen namen je zabavati, zanjo je značilna komična vsebina (zapleti, dogodki). Vsebuje vse oblike humorja (situacijski, značajski, besedni). Poznamo več vrst komedije (burleska, romantična komedija, najstniška komedija ...).

Buteč in butec <https://www.youtube.com/watch?v=KqxQPAHlkX8>
<https://www.youtube.com/watch?v=FO9oZQeswno>

Nekateri so za vroče

https://www.youtube.com/watch?v=rl_IUHOCcbc

Zabava <https://www.youtube.com/watch?v=SU9s8L7Sewg>

Gospod Hulot na počitnicah

<https://www.youtube.com/watch?v=UL9ffl37-kc>

Blondinka s Harvarda

Štiri poroke in pogreb

Vrzi mamo z vlaka

Burleska (slapstick)

Prvotna, nema oblika filmske komedije, za katero je značilna na fizično dogajanje omejena komika. Vsebuje obilico *gagov* (duhovitih domislic situacijske komike: nerodni padci, smešna hoja, neumno obnašanje, obmetavanje s tortami). Znani so predvsem ustvarjalci burlesk.

Stan in Olio <https://www.youtube.com/watch?v=ibrgVPSYzhA>
<https://www.youtube.com/watch?v=aHY5SM0YFv0&list=RDcgKqHrzP-CM&index=4>

<https://www.youtube.com/watch?v=zojQuhM52gg>

<https://www.youtube.com/watch?v=xj7UVsg72Zg>

Buster Keaton <https://www.youtube.com/watch?v=UWEjxkkB8Xs>

Charlie Chaplin <https://www.youtube.com/watch?v=gY0DOnNK3Wg>

<https://www.youtube.com/watch?v=6n9ESFJTnHs>

<https://www.youtube.com/watch?v=17PkUsTVa7g>

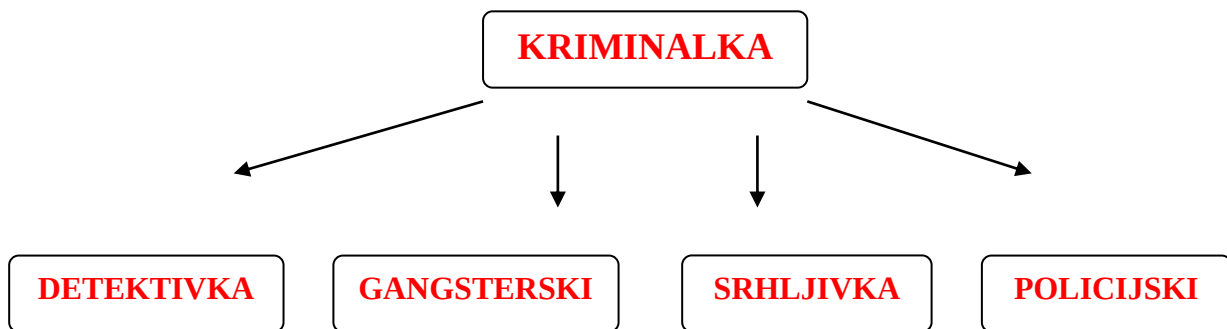
Romantična komedija

Bolj romantična od običajne komedije, vsebuje tudi precej melodrame (čustva, solze). Semkaj bi lahko uvrstili že film *Nekateri so za vroče*, ponovno pa so ga oživili v osemdesetih s *Čednim dekletom*

https://www.youtube.com/watch?v=2EBAVoN8L_U

V devetdesetih pa je ta žanr vzcvetel v britanskem filmu.

Notting Hill, *Čaka te pošta*, *Pravzaprav ljubezen*, *Dnevnik Bridget Jones* <https://www.youtube.com/watch?v=PYPK3jPZkYI>

Kriminalka

Obsega več podvrst (podžanrov): detektivko, policijski, gangsterski žanr, srhljivko (triler). Ukvarja se z zločinom (umor, rop, prevara, gospodarski kriminal ...) in z zločinci ter tistimi, ki le-te preganjajo (policija, detektivi, razni maščevalci).

Italian Job https://www.youtube.com/watch?v=Z0uN32GV1_c

<https://www.youtube.com/watch?v=RtWkewqIFDM>

Heat https://www.youtube.com/watch?v=ZL9fnVtz_lc

Detektivka

V ospredju je lik detektiva, ki raziskuje kriminalno dejanje (največkrat umor).

Hercule Poirot <https://www.youtube.com/watch?v=kjSN6hmg2UY>

Sherlock Holmes

Umazani Harry <https://www.youtube.com/watch?v=KqgGihlfq5U>

Gangsterski

Gangsterji so posebna vrsta kriminalcev. Žanr se osredotoča na čas po 1. svetovni vojni v ZDA, aktualen pa je še danes. Negativci so predvsem mafijci.

Boter <https://www.youtube.com/watch?v=Qz722F6Qu0I>

Nedotakljivi <https://www.youtube.com/watch?v=YbzkK06MJjE>

White heat (JamesCagney)

https://www.youtube.com/watch?v=OjzKiEs_pHI

Dobri fantje

Srhljivka (triler)

Ob gledanju nas kar naprej spreletava srh. Vir srhljivosti so človekova dejanja, največkrat brez primesi fantastike.

Psiho <https://www.youtube.com/watch?v=Wz719b9QUqY>

Vrtoglavica <https://www.youtube.com/watch?v=Z5jvQwwHQNY>

Policijski (policajka)

Glavni junak je policaj ali policijski inšpektor, ki je na lovu za zločincem.

Napad na policijsko postajo

Francoska zveza <https://www.youtube.com/watch?v=ncWxtpXn3gA>

Smrtonosno orožje, Na kraju zločina

Grozljivka

Gremo jo gledat, kadar se hočemo bati. Pogosto ima primesi fantastike. Običajno so zelo krvave, njihov namen je prestrašiti gledalca, dogodki so pogosto nepredvidljivi in zato strašljivi. Videz grozljivk je temačen, mračen in skrivnosten.

Drakula <https://www.youtube.com/watch?v=VoaMw91MC9k>

Blair witch project, Petek 13.

<https://www.youtube.com/watch?v=cmYsRcLMvO8>

https://www.youtube.com/watch?v=a_Hw4bAUj8A

Krog https://www.youtube.com/watch?v=hpb2-ZOzc_o

https://www.youtube.com/watch?v=rGjiOCjZsAw&list=PLeSQQIA9_gLyL0gO0Kgo5nBJ-MUy3VwZ2&index=13

Idila (slovenska grozljivka)

<https://www.youtube.com/watch?v=zpGGn02wy6w>

<https://www.youtube.com/watch?v=YcTHvkzh2PI>

Don't look away (A Short Film)

<https://www.youtube.com/watch?v=4f3hG-5grlw>

Akcijski

Imajo hiter tempo, polni so akrobacij in drugih vratolomnih podvigov ter različnih nesreč, eksplozij, požarov. Zgodba in akcija potekata okrog glavnega lika, ki se praviloma bori proti zlu in na koncu zmaga. Za akcijski film so značilni dinamična montaža, hitri premiki kamere.

James Bond <https://www.youtube.com/watch?v=BpcupsxyOT8>

https://www.youtube.com/watch?v=RYKHwG_p-YA

Misija nemogoče <https://www.youtube.com/watch?v=Ohws8y572KE>

<https://www.youtube.com/watch?v=Aqk78Z57LGg>

Gusarski

Tema je lov za izgubljenim zakladom, ki ga spremlja ljubezenska zgodba. Nekdaj zelo popularen, a je ta žanr pred desetletji že skoraj zamrl, v prvi plan pa ga je vrnila serija filmov *Pirati s Karibov*.

Pirati s Karibov <https://www.youtube.com/watch?v=PEaZ5XUe0Mk>
Črni pirat <https://www.youtube.com/watch?v=MTKYCjPyprY>

Kung-fu

Glavna atrakcija so številni pretepi in uporaba borilnih veščin. Te filme pogosto prepoznamo po glavnih igralcih (Bruce Lee, Jackie Chan), vsekakor je prava ikona tega žanra Bruce Lee, čeprav je posnel le štiri filme. Obstajajo pa tudi kakovostni filmi, kot je *Prežeeči tiger*, *skriti zmaj*. Pogojno lahko sem prištejemo tudi *Matrico*.

Bruce Lee <https://www.youtube.com/watch?v=Se1y2R5QRKU>
Jackie Chan <https://www.youtube.com/watch?v=DrRFzwPE0d4>
Matrica <https://www.youtube.com/watch?v=3WfR87K5zW8>
Prežeeči tiger, skriti zmaj
<https://www.youtube.com/watch?v=mClOxgyWls8>

Pustolovski

Jasno – gre za pustolovščino, precej je akcije, a poudarek ni na nasilju. Junak potuje v daljne, neraziskane kraje, lahko tudi v druge čase, kjer mora opraviti različne naloge.

Tarzan <https://www.youtube.com/watch?v=IloPPD0NKhA>

https://www.youtube.com/watch?v=7Cwh_PBB5OU

Indiana Jones <https://www.youtube.com/watch?v=WUtQUtMbAYw>

<https://www.youtube.com/watch?v=c6XHLe94SJA>

Gospodar prstanov <https://www.youtube.com/watch?v=rCZ3SN65kls>

Lov za zelenim diamantom

https://www.youtube.com/watch?v=PShyy_31cxl

V 80-ih dneh okrog sveta

<https://www.youtube.com/watch?v=esqKfdHaOSA>

Pet tednov v balonu

<https://www.youtube.com/watch?v=so2UCfhU94g>

Vojni

Vojaški spopadi, predvsem iz 2. svetovne vojne, so glavna tema teh filmov. V vojnih filmih pogosto najdemo elemente drame, zgodovinskih in romantičnih žanrov (ljubezenska zgodba). *Reševanje vojaka Ryana, Apokalipsa zdaj, Bitka na Sutjeski, Platoon, Full Metal Jacket.*

Bitka na Neretvi <https://www.youtube.com/watch?v=nOzQLI7uKc>

Na svoji zemlji <https://www.youtube.com/watch?v=OBL5gfLPq2g>

Pearl Harbour <https://www.youtube.com/watch?v=jU3kvXOI5B8>

Bitka za Midway <https://www.youtube.com/watch?v=2CGbpbclYyQ>

Vestern (kavbojka, indijanarica)

Gre za osvajanje Divjega zahoda. Dogaja se v neprijaznem okolju divje narave, zaprašenih in blatnih pustnih krajev, odmaknjenih mestecih s salooni dvomljivega slovesa. V filmih nastopajo kavboji, indijanci, šerifi, kočije, konji, širna prostranstva prerije, pištola, laso in klobuk. Ima tradicionalno in razpoznavno vsebino ter obliko.

Obračun pri O. K. Koralu (Gunfight at the O.K. Corral)

<https://www.youtube.com/watch?v=aE4h5rX9u3U>

<https://www.youtube.com/watch?v=wa5asCQrdPE>

Rio Bravo <https://www.youtube.com/watch?v=NL6EqG3qct4>

Neoproščeno

Dober, grd, hudoben

<https://www.youtube.com/watch?v=h1PfrmCGFnk>

<https://www.youtube.com/watch?v=g6tR78d0cmA>

Pravi pogum <https://www.youtube.com/watch?v=wdAXjMj6mfU>

Vinetou <https://www.youtube.com/watch?v=OKoOY-QEEul>

Rio Grande https://www.youtube.com/watch?v=DgMvn0B_WGc

<https://www.youtube.com/watch?v=RBHYJm775DQ>

Znanstvena fantastika

Tovrstni filmi so usmerjeni v možne posledice znanstvenega napredka, odkrivanje novih svetov in srečanja z neznanimi bitiji.

Metropolis <https://www.youtube.com/watch?v=gdtZv3XROnc>

<https://www.youtube.com/watch?v=0mK46KprASM>

Odiseja 2001 <https://www.youtube.com/watch?v=0ZoSYsNADtY>

<https://www.youtube.com/watch?v=ypEaGQb6dJk>

Vojna zvezd <https://www.youtube.com/watch?v=bv20ZoBcdO8>

<https://www.youtube.com/watch?v=8kpHK4YlwY4>

<https://www.youtube.com/watch?v=P1EDigGPVWk>

Gravitacija <https://www.youtube.com/watch?v=46g7OxVdZY0>

<https://www.youtube.com/watch?v=prllhY3e04k>

Zvezdne steze, Alien, Matrica, Blade runner (Iztrebljevalec)

Forbidden planet <https://www.youtube.com/watch?v=6fw7PcJcufM>

Ljubezenski

V ospredju je velika in usodna ljubezen med glavnima junakoma. Razumljivo je, da te filme najraje gledajo zaljubljeni.

V vrtincu <https://www.youtube.com/watch?v=0X94oZgJis4>

Romanca v Seattlu

<https://www.youtube.com/watch?v=qeY1mkXqKgk>

Titanik <https://www.youtube.com/watch?v=8MDPeL8lpzo>

Doktor Živago <https://www.youtube.com/watch?v=gYqiQ26mtMY>

Zgodovinski

Vsebina je zgodovinska ali mitološka, scenografija in kostumografija pa po navadi (verno ali ohlapno) sledi videzu časa, ki ga opisuje. Poleg glavnega lika pogosto nastopa precej stranskih oseb. Zgodovinski filmi so pogosto t. i. spektakli.

Lawrence Arabski <https://www.youtube.com/watch?v=ud1zpHW3ito>

Devica Orleanska https://www.youtube.com/watch?v=CeUHJ3_D6eA

Misijon <https://www.youtube.com/watch?v=qPOrE0JWoVo>

<https://www.youtube.com/watch?v=Ui91q7Y9xPk>

Amandus (slovenski film iz časov reformacije)

Spektakel

V Hollywoodu se pojavijo ob nevarnostih za filmsko industrijo: velika gospodarska kriza ob prehodu iz dvajsetih v trideseta, ob pojavu televizije (po 2. svetovni vojni), videa (sedemdeseta), množičnosti računalnikov (drugo tisočletje). Tematsko in vsebinsko so najpogostejši zgodovinski, zatem filmi katastrofe, muzikali. Za tovrstne filme je značilen visok proračun, uspeh filma pa se meri predvsem po iztržkih.

Gladiator, Titanik

Pogumno srce (Brave Heart)

<https://www.youtube.com/watch?v=1NJO0jxBtMo>

<https://www.youtube.com/watch?v=nMft5QDOHek>

Ben Hur <https://www.youtube.com/watch?v=frE9rXnaHpE>

Troja <https://www.youtube.com/watch?v=Td1uPq9K--E>

Drama

Njena tema je resna, prikazana čustva pa negativna. V dramah pogosto sledimo zgodbam, likom, vpetim v življenjske težave in okoliščine. Drame so pogojene z okoljem in časom, v katerem se dogajajo.

Lom valov, Plesalka v temi

Punčka za milijon dolarjev

https://www.youtube.com/watch?v=PW5I_ovKJAw

Deček v črtasti pižami

Dvom (Meryl Streep, Philip Seymour Hoffman)

Muzikal

Ime je skrajšava za musical comedy, tj. glasbeno komedijo. Tu se poje in pleše tisto, česar se ne da izreči: ljubezen, tesnobo v velikem mestu, domotožje ipd. Tematsko raznolik žanr, ki ga odlikujejo še bleščeča kostumografija, scenografija. Zlata doba muzikala se prične z barvnim filmom. Pojavljala se je še v sedemdesetih, tudi še v novem tisočletju: *Evita*, *Chicago*, *Fantom iz opere*.

Američan v Parizu <https://www.youtube.com/watch?v=mM-K2xVFyk0>

Pojmo v dežju <https://www.youtube.com/watch?v=D1ZYhVpdXbQ>

Briljantina <https://www.youtube.com/watch?v=itRFjzQICJU>

Melodrama

Melodrame so praviloma *bigger than life*, večje od življenja, čustva so v ospredju, še posebej solze: joka se na platnu in v dvorani. Med nesmrtno ljubeznijo se praviloma postavijo nepremostljive družbene razlike, zaljubljeni pari pa se jim postavijo nasproti, pogosto za ceno smrti (Romeo in Julija). Melodramsko dandanes predjačijo limonade, milnice oz. žajfnice (soap opere), tj. mehiške, slovenske, turške, brazilske ali hrvaške, tudi čez več sto delov razvlečene nadaljevanke, ki bi se sicer lahko končale že po nekaj epizodah.

Modri angel

Casablanca <https://www.youtube.com/watch?v=rEWaqUVac3M>
<https://www.youtube.com/watch?v=5kiNJcDG4E0>

Najini mostovi (Clint Eastwood, Meryl Streep)

Katastrofa

Pogosti so bili v 70-ih letih 20. stoletja. Strmoglavljala so letala, goreli so nebotičniki. Filmi so polni posebnih učinkov. Med bolj znanimi je film *Poseidon* (tematika cunamija)

<https://www.youtube.com/watch?v=6kKCbDw7lR4>

Otroški in mladinski film

Vsebina je prilagojena starosti gledalcev, lahko pa so ti filmi vseh žanrov: od komedije do znanstvene fantastike.

E. T. (Vesoljček)

Bugsy Malone <https://www.youtube.com/watch?v=Rsi2FeRxG0A>

Vratar Liverpoola, Poletje v školjki, Gremo mi po svoje

https://www.youtube.com/watch?v=v_Lc35qyLGM

<https://www.youtube.com/watch?v=7HrhEPHtfQg>

Košarkar naj bo, Kekec, Sreča na vrvici, Pojdi z mano

Družinski film

Zanj je značilno da v kino pritegne celotno družino, no, v zadnjem času seveda pred televizijo na domačem kavču. Vsebinsko in tematsko pritegnejo več generacij, vsebujejo dovolj humorja, zapletov in ravno prav drame.

Ne joči, Peter

Sam doma <https://www.youtube.com/watch?v=jEDaVHmw7r4>

Lassie se vrača https://www.youtube.com/watch?v=BV1Nyf_u1AA

<https://www.youtube.com/watch?v=2H7XknY3PMA>

Seabiscuit <https://www.youtube.com/watch?v=Yv6RnFTlu4I>

Biografski

V kino gremo gledat življenjsko zgodbo junaka, ki je povrh še izpričanu zgodovinski lik. Znani so predvsem filmi o velikih osebnostih svetovne zgodovine.

JFK, Gandhi, Spartak, Aleksander Veliki

Lincoln <https://www.youtube.com/watch?v=KJVuqYkl2jQ>

Turner https://www.youtube.com/watch?v=Tn4zSR_5iol

Amadeus https://www.youtube.com/watch?v=-ciFTP_KRy4

Andy Kaufman <https://www.youtube.com/watch?v=rOE2nY6EUCo>

Chaplin

Ed Wood (o morda najslabšem režiserju vseh časov)

<https://www.youtube.com/watch?v=4ZbLFXqhbQM>

Patton (o enem najbolj slavnih generalov 2. sv. vojne)

Fantazijski (fantasy)

Fantazijski filmi so filmi s fantastično tematiko, ki običajno vključujejo čarovnijo, nadnaravne dogodke, neverjetna bitja ali eksotične fantazijske svetove. Žanr se razlikuje od znanstvenofantastičnega filma in grozljivk, čeprav se pogosto žanri prekrivajo.

Gospodar prstanov <https://www.youtube.com/watch?v=rCZ3SN65kls>

Alica v čudežni deželi

<https://www.youtube.com/watch?v=9POCgSRVvf0>

Konan https://www.youtube.com/watch?v=be9FJeol_aQ

Superman

Harry Potter <https://www.youtube.com/watch?v=xlxxWFENWr8>